MMM Hallituksen esitykset kevätistuntokaudella 2025

HE:t 5
- **kiireellisiä 1**
- **budjettilakeja ei**

(Tieto ja tutkimustoimiala 1, Luonnonvaraosasto 4)

1. Tieto- ja tutkimustoimiala

1.1 HE laeiksi luonnonvarakeskuksesta annetun lain sekä ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain muuttamisesta

ei-kiireellinen/vko 20
suppea
Hallitussihteeri Ada Ketelimäki, puh. +358 295 162 003
budjettilaki: ei
PeV-käsittely: ei
KUTHANEK-käsittely: ei
HO- yhteys: ei
säädöshankkeen tunniste Hankeikkunassa: MMM007:00/2024

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Luonnonvarakeskuksesta annettua lakia ja ruoka- ja luonnonvaratilastoista annettua lakia. Esitykseen yhdistetään HE maatilojen kestävyyden tietoverkosta (MMM030:00/2023).

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi Luonnonvarakeskuksesta annettua lakia (561/2014) vastaamaan paremmin Luonnonvarakeskuksen tarpeita. Muutokset koskisivat muun muassa tehtäviä, organisaatiota, ratkaisuvaltaa, sopimusten tekemistä ja tiedonsaantioikeuksia sekä asetuksenantovaltuutta. Esityksen mukaan Luonnonvarakeskuksesta annettuun lakiin lisättäisiin maatilojen kestävyyttä koskevan tietoverkon yhdyselimenä toimimista koskeva tehtävä. Organisaatiota koskevaa sääntelyä joustavoitettaisiin sekä mahdollistettaisiin uuden Luonnonvarakeskuksen neuvottelukunnan perustaminen Luonnonvarakeskuksen johtokunnan tilalle. Esityksen mukaan pääjohtajan ratkaisuvaltaa voitaisiin siirtää myös työsuhteiselle henkilölle, eikä ainoastaan virkasuhteiselle henkilölle. Sopimusten tekemistä koskevaa sääntelyä muutettaisiin niin, että se kattaisi sopimusten tekemisen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa koskevan sopimuksen (ATP) täytäntöönpanosta Luonnonvarakeskukselle 3 §:ssä säädettyjen testaus- ja tarkastustehtävien hoitamiseksi. Lakiin ruoka- ja luonnonvaratilastoista (562/20214) muutettaisiin muun muassa säätämällä riistan ja metsästyksen tilastoinnista, joka on jo nykyisinkin osa Luonnonvarakeskuksen toimintaa. Lisäksi tarkoituksena on muuttaa myös Riistakeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen tietojensaantia koskevaa sääntelyä. Esityksen liitteeksi tulisi luonnos valtioneuvoston asetukseksi Luonnonvarakeskuksesta annetun valtioneuvoston

asetuksen muuttamisesta. Asetukseen lisättäisiin uudet Luonnonvarakeskuksen neuvottelukuntaa koskevat säännökset.

2. Luonnonvaraosasto

2.1 HE laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

kiireellinen/vko 12
suppea
esittelijä, neuvotteleva virkamies Sami Niemi. +358 295 162 391
budjettilaki:ei
PeV-käsittely: ei
HO- yhteys: Kyllä
säädöshankkeen tunniste Hankeikkunassa: MMM070:00/2024

Esityksen tavoitteena on toimeenpanna suurpetotyöryhmän loppuraportissa ehdotettuja toimia ja mahdollistaa niin sanottu suurpetojen kannanhoidollinen metsästys. Metsästyslain 41 §:n 5 momentin asetuksenantovaltuutta ehdotetaan muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä myös metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitetun poikkeusluvan päämäärästä. Samalla metsästyslain 41 §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan lupaharkinnassa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.

2.2 HE laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

ei-kiireellinen/viikko 18
laaja
esittelijä, Lainsäädäntöneuvos Vilja Klemola, puh. +358 295 162 309
budjettilaki: ei
PeV-käsittely: kyllä
KUTHANEK-käsittely: kyllä
HO- yhteys: kyllä
säädöshankkeen tunniste Hankeikkunassa: MMM033:00/2022

Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esityksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan ”Vesi on meidän” -päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Eduskunnan päätöksen toteuttamiseksi vesihuoltolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan kunta ei saa myydä vesihuoltoon kohdistuvaa omistustaan, eikä kunnan omistuksessa tai määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos saa myydä vesihuolto-omaisuuttaan. Kunnalle säädettäisiin lisäksi etuosto-oikeus nykyisin yksityisessä omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten ja niiden omaisuuden kaupoissa. Jatkossa saisi

perustaa vain kunnan omistuksessa olevia vesihuoltolaitoksia tai asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia.

Vesihuoltolain muutosesitys pohjautuu myös kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelmaan. Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma valmisteltiin vuosina 2020–2021 maa- ja metsätalousministeriön johdolla laajassa yhteistyössä vesihuoltoalan toimijoiden kesken. Ohjelman laatimisen yhteydessä sekä sitä edeltäneissä ja sen aikana teetetyissä selvityksissä tunnistetiin useita tarpeita vesihuoltolain muuttamiseksi. Näillä vesihuoltolakiin ehdotettavilla muutoksilla edistettäisiin vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta, kehitettäisiin vesihuollon suunnittelujärjestelmää, täsmennettäisiin kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuutta, selkeytettäisiin vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määrittämistä ja kiinteistöjen velvollisuutta liittyä laitoksen verkostoon, tehostettaisiin laitoksen talouden ylläpitoa, parannettaisiin vesihuollon maksujen kustannuskattavuutta ja läpinäkyvyyttä sekä tehostettaisiin lain valvontaa. Lisäksi lain yleistä toimivuutta parannettaisiin selkeyttämällä ja täsmentämällä lain yksittäisiä säännöksiä.

Esitys liittyy häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyyn. Lainsäädännön arviointineuvosto on ilmoittanut ottavansa esityksen arvioitavakseen.

2.3 HE laiksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

ei-kiireellinen/vko 20
suppea
esittelijä, Erityisasiantuntija Saana Tarhanen, puh. +358 295 162
budjettilaki: ei
PeV-käsittely: ei
HO- yhteys: ei
säädöshankkeen tunniste Hankeikkunassa: MMM069:00/2024

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annettua lakia siten, että EU-rahastoista annetun ns. yleisasetuksen (EU) 2021/1060 mukaisten rahoitusvälineiden käyttöönotto mahdollistetaan. Rahoitusvälineiden käyttöönotosta on linjattu rahaston Suomen ohjelmassa. Ehdotettavassa laissa säädettäisiin rahoitusvälineiden toimeenpanosta ja viranomaisista. Lisäksi annettaisiin valtuus säätää rahoitusvälineiden käytöstä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin myönnettävän tuen määrästä, käyttökohteista ja käytön perusteista.

2.4 HE laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ei-kiireellinen/viikko 33
laaja
esittelijä, lainsäädäntöneuvos Outi Kumpuvaara, puh. 0295 162 234
budjettilaki: ei
PeV-käsittely: ei
HO- yhteys: ei

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista. Lailla täydennettäisiin EU:n metsäkatoasetuksen (EU) 2023/1115 sääntelyä. Ehdotettavassa laissa säädettäisiin erityisesti toimivaltaisen viranomaisen määräämisestä ja sen toimivallan yksityiskohdista sekä EU:n metsäkatoasetuksen vastaisen toiminnan seuraamuksista. Samalla kumottaisiin laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013).

EU:n metsäkatoasetuksen tavoitteena on edistää maailmanlaajuisen metsäkadon vähentämistä. EU:n metsäkatoasetuksessa säädetään toimijoita ja kauppaa käyviä koskevista velvoitteista, joiden noudattaminen on edellytyksenä asetuksessa määriteltyjen tuotteiden markkinoille saattamiselle, asettamiselle saataville markkinoille ja viennille. EU:n metsäkatoasetus on sellaisenaan Suomessa sovellettavaa oikeutta. Ehdotettu laki ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain EU:n metsäkatoasetuksen kanssa.
Ehdotetussa laissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen tehtävistä sekä hallinnollisista seuraamuksista. Toimivaltaisena viranomaisena toimisi Ruokavirasto. Laissa säädettäisiin tarkastuksista ja niiden suorittamisesta sekä toimivaltaisen viranomaisen tiedonsaantioikeudesta ja viranomaisten välisestä tietojen vaihdosta. Samoin säädettäisiin perustelluista huolenaiheista. Seuraamusten osalta laissa säädettäisiin väliaikaisesta keskeyttämisestä ja korjaavista toimenpiteistä. Hallinnollisina sanktioina tulisivat käyttöön rikkomusmaksu sekä hallinnollinen seuraamusmaksu.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutosta sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin (672/2002) rikkomusmaksua ja hallinnollista seuraamusmaksua koskevien ehdotusten johdosta.

EU:n metsäkatoasetusta muutettiin joulukuussa 2024 niin, että sen soveltamista lykättiin 12 kuukaudella eteenpäin. Asetusta täydentävän kansallisen lainsäädännön tulisi näin ollen olla voimassa 30.12.2025.